

Kolosi **Kolosilo Mande Tabango**

Pol ya biyomimo oluwoku, ngu naluno, nga so uyingga nga, oni elaya kandeyalimo yewoliyo. Ngulo oowooyali ngandilo: Tikikas, ko Onesimas. Nga oni elayaga ngando nga so uyingga nga yolo, oololo, Kolosi simoo baleno yunowoliyo.

Nga bukga ngalo mandeni gumgum ngandilo.

Polndo kambayeloyingo, mandeni. 1:1-2.

Polndo Kolosi oni simoo baleno esetelo, oowooye bingamiye elo okoowolo. Ngulo nguya ewolo. 1:3-14.

Kristuslo yanggangoni ngulo mande elo, ene koni ngulo nguya ewolo. 1:15-23.

Polndo enengo koni simoo bale guladilo guladilo, nguno ko tetoni, ene nowoondoyemo hamoo teyingo, ngulo ewolo. 1:24-2:5.

Polndo Kolosi, simoo bale ngundo ene komo gooboongooya, Kristusdodo ootooya, nguno ngu, ene komo ebe ganagana oni, etuyeloyingo oni ngu oweyeloyilo, ewolo. 2:6-3:4.

Oole gome nenengo, ko nowoondoyemo hamoo teyingo, oni simoo balelo damoniye. 3:5-4:1.

Ingoweloyi mande yanggango oolengo, ko akeyo elo, kambayeloyingo ngulo mande. 4:2-18.

¹ No Polndo, no ngu Kristus Yesuslo Aposel. Anut enengo ingondudunonggo nangge ene no noyolo, Aposel noyewolo. No nga so uyingga nga

yengo nakangootoowe, nolo doboone Timooti nguya nga mandega nga kandangelo, ingolo, ene metelo, ewolo. ² Nondo nga so uyingga nga ngu, ye Anutlo oni simoo bale noolengo doboogulinayi Kolosi endemo oolootenggoku, ngundo Kristusno nowoondoyemo hamoo telo keyootenggoku, ngulo nakango yunooteno. Noolengo Awanayi Anutndo ngu sumange yunolo, yengo nowoondoye ngu yeni, imakelo oluwanggo.

Kolosi Onindo Kristus Nowoondoyemo Hamoo Tewonggori

³ Noolengo yemboongeyingo naluno ngu, suwoo suwoo, noolengo ela eliya ngu noolengo Sembunaye Oo Bidodo Sembuli Yesus Kristus, ngulo eweyi Anutno yengo esetetelo.

⁴⁻⁶ Yo, noole Anutno esetetelo, ndatelo ngulo, noole ngu yengo mande ngandilo kuli ingowolo. Kuli hamoo Mande Keda Mesalango nga ngu yeno tunootetoni, ye kuli ingolo, ngulo ye Kristus Yesusno nowoondoyemo hamoo tewonggori. Ngulo ngu, ye Anutlo oni simoo bale bidodo nowoondoyi teyunootenggo. Ngulo ye Anutndo oo Sambo endemo oo ngu yunowelo ewokungga, ngu sobowoolo oolootenggo. Yo, Eparasando yeno Mande Keda Mesalango yunooteku, ngundilo nangge, mela bidodomo nga Mande Keda Mesalangongga nga simoo bale ulungga oolengo, suwoo suwoo ngu ingolo, keyootenggo. Yo, ene damoni gome nenengo ngu keyolo, nguno engge gome oolengo yeyi tunootete. Ngundilo nangge, yeno nguya ngundilo damoningga, ngu ulungga tunootete. Yo, ye nguya damoni

yelo, ngunonggo ngu Mande Keda Mesalango nga ingolo, ombulo, ataga ngano nguya Anutlo sumangeni hamoongga nga kuli ingootenggo. ⁷ Epararasndo ye kuli, nga Mande Keda Mesalangongga, nga ngu ye etuyelootoni, ye kuli ingowolo. Epararas, noolengo ko goboolonayi, ngu Kristuslo ko oni gome metemi. Ene ye hoolooweyelolo, Kristuslo koni, ngu tete. ⁸ Yo, Epararasndo nooleno etoni ingowoloku, ngu ngandilo. Yuka Kundingiyi ngundo ye nowoondoye yeni, Anutlo simoo balelo nowoondoyi teweloyi damoningga, ngu gome tetenggolo etoni ingootelo.

Polndo Kolosi Onilo Anutndo Yanggango Yunoni, Elo Yemboongewolo

⁹ Ngulo ngu, noole yengo mande koletelo ingolo, ngu nalunggano nguno, noole damoni yelo oololo, ataga, nga naluno nguya, noole suwoo suwoo Anutno ye hoolooweyelolo, ngandilo yemboongetelo. O Anut, gengo Yuka Kundingiyingge, ngundo gengo ingoyingo gome metemi, ngu ene yunoya, yoyega, ingonduduye gome himimonggo oo gedo ingooteku, ngu bidodo ingomukowanggo. ¹⁰ O Anut, ge ene hooloyelootooga, oo gedo ingooteku, ngundiya teyi. Ene ngundilo tetoyi, enengo endeyoyingo, ngundo gengo simoo bale, ngu etuyelowanggoku, ngu ge enengo Oo Bidodo Sembuli. Gedo ene hoolooweyelootooga, gengo damoningge nenengo, ngu nangge, keyoya, ko nguya, ge hoolooweyelootooga, enengo ko bidodomo, ngu engge gome nangge, enggewa.

Ene ngundilo tetoyi ngu, asa, ngu gedo oo ingooteku, ingoyingongga ngu ulungga oolengo tunooteloluwa. ¹¹⁻¹² O Anut, gengo yanggangan-gonggedodo ene yuno. Ngundilo yunootoyi, ene nguno mete yanggango dikalo, ngunonggo, kowuli oowooyingga koolowoolo ootoolo, ene ma boguwoowanggo. Kini, ene mete nowoondoye, Awa geno oni oni telo, esetewanggo. Ndatelo ngulo, gedo ene yooneneyelolo, nguno oo gedo ene yunowelo logowootoyi, Sambo endemo himidodo oolooteku, ngu gengo simoo bale nguya bidodo yowanggo, elo yemboongeteno. ¹³ Yo, Anut, noolengo Awanayi, ngundo Setanlo oolelini ngulo yangganganimonggo andangeyelolo, ko yoyowolo. Yo, ene noole yoyolo, enengo Nangoni ngulo gome ingooteku, ngundo oni simoo bale soboyelooteku, ngu kewooloyemo yoyewolo. ¹⁴ Anut Nangoni, ngundo noole uliyelolo, ko yoyolo, noolengo weti mbumbuwanayi andangeyunolo kapengoyewolo

Kristuslo Damoni, Ko Enengo Koni Nguya

¹⁵ Anut Nangoni gogolo gulanangge oolengo, Kristus ngundo Anutga noole ma kenoweloyingga, ngu kilalongo oolengo. Enendo ngu Anutndo oo bidodo yemukoyingongga, ngu bidodo tabango ulungga oolengo oolote. ¹⁶ Anut Nanganimbo ene oo bidodo Sambono, ko, melako oolootenggoku, ngu bidodo yemukowolo. Yo, oo melako ngano noole tunoo kenootetoku, ngulo sembuli. Ngundilo nangge, Sambono oo oolootenggoku, ngu noole ma kenootetoku nguya, enendo nangge ngu bidodo yetoni

oolootenggo. Yo, oni ululu, ko, yuka ngulo yanggangoye ulungga oolengo, Sambono, melako ngano nguya oolootenggoku, ngu bidodo sembuye. Oo yeyingo ngu bidodo, enengo oowooyi bingaminidodo tunooteweloyi, ngulo ene yewolo. ¹⁷ Ene oo ma yeyingo naluno nguno, ene oluwolo. Enengo yanggangoni, ngunonggo, nangge oo bidodo yewoku, musiyemo musiyemo sunggidodo oolootenggo. ¹⁸ Enengombo ngu, enengo oni simoo bale gooboongoolo oolootenggoku, ngulo tabangoye ulungga. Enengo, oni simoo bale ngu, enengo goweyi, ko, enengombo ngulo sembuye oolengo. Enengombo ngu, ene koletelo oolengo melenonggo ko ootookooyingongga, ngundilo ngulo, ene oo bidodo tabango koleteyingo ulungga ooloote. ¹⁹ Anutndo, ngu enengo ingonduduni damoni, ngu bidodo, enengo nanganimo nangge olinilo gome ingoote. ²⁰ Anutndo ngu mela ngalo oo bidodomo, ko, Sambo ende oo bidodomo nguya, eneno nangge nowoondoye enedodo goboolo gulanangge yewelo, elo ingoote. Ngundilo ngulo, Anutndo Kristuslo dalowo de mombinonggo wendoni ombuyingo, ngundo noole yoyolo, Anutdodo goobooyelowolo. Nguno ngu, Kristusndo, noole Anutdodo kewooloko kawararayelolo, mundi telo oluweloyi damoninayingga, ngu andangeyunowolo.

²¹ Kulimi ngu, ye Anut tanggeyimo kini, yowoko sungo oluwonggo. Ndatelo ngulo, yengo ingonduduye, ngundo eneya mundiyi oluwonggoku, nguno ngu, ye damoni biyomi telo oluwonggo. ²² Ene Kristus de mombimo

kumooyingo damoningga, nguno ngu, ye Anutdodo nowoondoye goboolo gulanangge yelo oolootenggo. Ndatelo ngulo, Anutndo ngandilo ingoote. Ene ye gome metemi oolengo, kundingiyi ene tanggeyimo ootoolo, nguno enengo doongeyimo, sugabo oo biyomi gula kini, ngu gome nenengo oolengo ootoolo, nguno enengo tanggeyimo oluweloyi, ngulo gome ingoote. ²³ Ene ye komo nowoondoyemo hamoo teyingongga, ngu gome yanggango dowooya, nguno yanggango dikaya oliyi. Kinitetoni ngu, oo biyomi gulado ye yodowoolo, yowoosoolo yoyowa. Nguno ngu, ye kuli nga mande gomengga, nga ingolo, yolo, nguno nowoondoye hamoo teyingo yanggango tetoyi, nguno Anutndo ko yoyoweloyi, ngu yokowanggo. No Pol, nondo kuli nga mande gomengga, ngalo ko oni tewonomu, ngundo eteno. Noolendo ngu Mande Keda Mesalango nga elo, oni mela bidodomo ewootomu ngu.

Polndo Kolosi Oni Hoolooweyelowolo

²⁴ Kristus enengo goweyi, ngundo ogingoyingo ulungga oolengo, enengo oni simoo bale goobooyingo, ngundo hoolooweyelowolo. Ene no sunggi yenunoyingo ngu, ogingoyingo nguya koolowoolo, ngunonggo simoo bale nowoondoyemo hamoo teyingo, ngu hoolooweyelowano. Ngundilo ngulo, nondo ataga, ye hoolooweyelolo, kowuli koolowooweloyimbolo oni oni teteno. ²⁵ Anutndo no enengo koni teweloyim sunggi yenunowoku, ngu no enengo simoo bale hoolooweyeloweloyimbolo, ko oni tunootewono.

Ene no ngu, enengo mandeni hamoo ngu bidodo, elo yootunoweloyimbolo, logonelowolo. ²⁶ Kulimimonggo, nga mandega nga, ngu nalu bidodo osi sambanayi doongeyemo ngu kombiteyingo oluwolo. Ene ataga, ngano ngu, Anutlo oni simoo bale doongeyemo kuli endesina tunoo oolengo tunootete. ²⁷ Anutndo nga mande gome oolengongga nga, ngu kombitelo oluwoku, ngu oni sowe gidalega Yuda oni kini, ngu kewooloyemo nguya, tunoo etuyelootoni, kenolo ingowanggo. Nga mande kombiteyingongga nga, ngu ngandilo. Kristusndo ngu yeya goboolo ooloote. Ngulo ngu, yendo oni oni telo, ene sobowootoyi, ombulo, ko yoyowa. Yo, ngu naluno, Anutndo ngu yengo oowooye bingamiyedodo yunootoni, enedodo goboolo sugi sugi oluwanggo. ²⁸ Noolendo ngu koletelo Anutnonggo, ingoyingo gome oolengongga yolo, ngunonggo, noole Kristuslo Mandeni Keda Mesalango, ngu oni bidodomo yootunolo, elo etuyelooteto. Yo, noolendo komo mande yanggango elo, mamanyelolo biyomi ma tewelo, elo, ko, oole mande gome nenengo ngu komo teyilo etuyelooteto. Ndatelo ngulo, noolendo ngu oni simoo bale sungo sungo gulanangge nangge bidodo yoyolo, Kristusno ombutooyega, ene komo Kristuslo oni oolengo teya oliyilo ingolo, ko teteto. ²⁹ Ngulo ngu, Kristuslo yanggangoni ulungga no nunootoni, no ngu yanggangongga, ngu bidodo, enengo koni nga teteno.

Oni Ene Komo Nowoondoyemo Hamoo Teyingo, Ngu Yanggango Teya, Ene Ebe Ganagana Mande Ngu Andangeyi

¹ Nondo ngu ye ngandiya ingoyilo ingooteno. Nondo ngu ye, ko, Leyodisiya endemo, Kristen oni nguya, hoolooweyelolo, ko yanggango oolengo teteno. Ngu hamoo, ye nguya, Kristen oni simoo bale gidalega nguya, no ma neyoyingo, ene nondo ngu ye bidodo hoolooweyeloweloyimbolo, ko yanggango oolengo teteno. ² Nondo ngu ko yanggango oolengo telo, ndatelo ngulo, yengo nowoondoye ngu yanggangododo tunooteya, ngunonggo ngu ye nowoondoyi teweloyi damoningga nguya, ye woologoyelonilo ingooteno. Nguno ngu, yengo ingonduduyemo, Anutlo mande kombiteyingo, ngu tunoo oolengo ingowanggo. Ngu mande kombiteyingo ngulo damoni, ngu Kristus nangge. ³ Yengo nowoondoye Kristusno yelo ngu, asa, Anutndo ye hoolooweyelootoni, nguno enengo mande kombiteyingo ululu oolengo oolooteku, ngu ingonduduyemo tunoo oolengo ingowanggo.

⁴⁻⁵ Nondo ngu ngandilo ingooteno. Oni gulado ebe ganagana mande gula ye ganayelolo ma yoyowelo elo, ngulo nondo mandega, nga eteno. Ngu hamoo, nondo yeya goboolo ma oolootetoku, ene nolo ingondudune, ngundo ngu, nalu bidodomo yeno oolote. Nga naluno ngano, no yengo oni oni oolengo teteno. Ndatelo ngulo, no yengo mande, ngandilo ingowono. Ye Kristusno nowoondoyemo hamoo tetenggoku, ngu yanggango oolengo, nguno yengo dobooguliyeboya nowoondoye, goboolo gulanangge yetenggo.

Ye Komo Kristusno Woologongoyago, Ye Keda Oluwelayiga Ngu Yowanggo

⁶ Yo, ye ngu Oo Bidodo Sembuli, Kristus Yesus, ngu kuli yowonggo. Ngulo ngu, ye komo eneya goboolo endeyoya oliyi. ⁷ Ye ngu komo eneno yanggango dikaya ootooya, de ngu mela nogono yanggango dikalo ooleteku, ngundiya dikayi. Ngundilo nangge, ya nguya, ngu ene samanga sanganimo yanggango dikatoni, ngunonggo yetenggoku, ye ngundiya dikayi. Ngulo ngu, ye komo noolendo mande gome mesalango yeno, elo etuyelowootoku, ngulo nowoondoyemo hamoo tetoningga, ye nguno yanggango dikaya oliyi. Ngundilo ootoolo, ngunonggo, ye suwoo suwoo, Anutno esetelo, yanggango teweloyi, ngulo hahangeya oliyi.

⁸ Ye komo ingondale teya oliyi! Kinitetoni ngu, oni gulado kingo ebe ganagana mandega yeno elo ganaganayelowa. Oni ngundilo, ngundo ene osi sambaye kingo mata mande mande damoni engge kini, ngulo elo, ngunonggo, mela ngalo mande damoni ngulo nangge etenggo. Ene Kristuslo mandeni hamoo, ngu ma elo keyootenggo.

⁹ Ye ingootenggo. Kristus ngu oni noole ngandilo. Ngu hamoo, ene Anutlo keda oluwelayiga, ngu bidodo Kristus newendemo hangelo, oolelo ooloote. ¹⁰ Kristusndo nangge Sambono melako sobosobo tabango oni oolootenggoku, ngu bidodo tabangoye ulungga. Yo, hamoo, Anutlo damoni nenengo, ngu eneno nangge hangelo oolooteku, ngu yeno nguya hangelo, oolelo oluwa. ¹¹ Ye eneya woologongolo, nguno Kristusndo yengo

goweye yomosiyoyingo damoni hamoongga, ngu tewonggori. Ngu ooga ngu goweyemu kini. Kini, Kristuslo damonimo, ngu noole nowoondonayimbolo ingondudu kulimingga, ngu andangelo yokowonggori. Ngungga, ngu goweye yomosiyoyingo, ngulo damoni hamoonggaku ngu. ¹² Sono kundingiyimo ngu, ye Kristusdodo woologongootoyi ngu, Anutndo yengo nowoondoye kulimingga, ngu yolo, meleno Kristusdodo meleyellowolo. Ye ngu Anutlo yanggangoni, ngulo nowoondoyemo hamoo tetoyi, enengo yanggangonimbo nangge, Anutndo kuli, Kristus melenonggo yokutuwootoni, ko keda ootookoowolo. Ngundilo nangge, ye kuli sono (kindingiyimbo) sonowooyingo naluno nguno, ene ye nguya yokutuyelootoni, oni keda tunootewonggo. ¹³ Kuli ngu, ye mande damoni biyomi guladilo guladilo teloluwonggo. Ye nguno nowoondoye ingondudu kulimingga ngu telo, keyolo oluwonggo. Nguno ngu, ye Anut doongeyimo, kuli kumooyingo. Ene Anutndo ye yooneneyelootoni, ye Kristusdodo goboolo keda oolengo tunootelo oolootenggo. Yo, hamoo, Anutndo noolengo biyominayi ngu bidodo kuli andangeyunolo kapengoyewolo. ¹⁴ Anutlo mamana mande nakangoyingo nguno, noolendo oo teweloyi Anutndo ingooteku, nguno ooloote. Nalu bidodomo, noolendo biyomi tetetoku, ngundo yoyolo, mande wilikoyingomo yoyewelo tewolo. Ene Anutlo sumangeni, ngunonggo, ene noolengo biyominayi ngu andangelo, yolo, de mombimo Kristusdodo booloyelolo

yosanggayewonggori. ¹⁵ Enendo oo yuka biyomi bidodo, ko, ngulo sobosobo tabango onikudodo yanggangoye nguya andangewolo. Yo, de mombinonggo, Anutndo enengo yanggangoye dagayelolo yoyokootoni, oni doongeyemo, oomboolo bidodo ngu kingo oni ngundilo tunootetoyi, Anutndo nangge yanggangonidodo ooloote.

Noole Ngu Kristusdodo Goboolo Kuli Kumoowolo

¹⁶ Ngulo ngu, ye kuli Kristusdodo goboolo oodoyi, ngulo ngu, ye oni gula yokootoyi, ye goweye sanggawelo mande gula yeno oowali neweloyi, ngundi, sono neweloyi ngulo mamana mandeni yeno ma ewelo. Ngundilo nangge, oni gula yokootoyi, ngundo nalu ulunggalo, kombo keda amana mayetoni, nguno yambo mande teweloyi; ngundi, Sabat naluno yambo mande teweloyi, ngulo nguya ye goweye sanggawelo mande gula ma ewelo. ¹⁷ Ngu oo ngu kootusina oo tunooteweloyi, ngulo kingo gaboyi nangge. Ene Kristusngga, ngu hamoo oo engge oolengo.

¹⁸ Oni gulado ene gaboya gaboya oo kuli kenolo, ngulo ingoyingo yolo ete. No ingondudune ulungga oolengo oni sungo dagayelootenolo ingoote. Ye ngundilo oni ngu yokootoyi, ombulo, ngundo ye goweye sanggawelo mande ngandilo ma ewelo. Yengo Anutndo oni oni teni, eya ngu, asa, ye komo Engel, onino yambo mande teya, oni nowoondoyemo oliyilo ewa. Ngundilo oni ngulo ingonduduye ngu nowoondoye kulimi damoningga, nguno windawinda telo endeyootenggo.

¹⁹ Ngundilo oni, ngundo Kristus yolo, dowootoni,

ma ndindi tete. Ene Kristus ngu noolengo tabangonayi oolengo. Nga Kristusnga ngando ngu, ene goweyi ngu bidodo oowali inootoni, ngulo ngu wembuyi sowe sowe, sinami utoyi, oo goweyimo ngu bidodo dowoolo woologongootoni, yanggango ooloote. Ngulo ngu, ene goweyi ngu Anutlo yangganganimo ulungga oolengo tunootete.

²⁰ Ye ngu Kristusdodo goboolo kumoolo, nguno ngu, ye mela ngalo damoni biyomi engge kini, ngu kuli yokowonggo. Ndawugalo ngulo, ye ataga, mela ngalo mamana mandeni, newendemo ko utenggo? ²¹ Yo, ngu ganayeloyingo oni, ngundo ngandilo etenggo. Ge komo oo ngu ma dowoowelo, ma tewoongolo newelo, gengo kande dibigebo ma ikakowoowelo, elo etenggo. ²² Ngundilo mamana mande ko oo ngu, noole ngu tetooye, ngu sodedo biyomi yete. Ngu onilo ingondudunonggo nangge, mamana mande ngu yelo, noolendo komo ngu keyoyilo etuyelootenggo. ²³ Ene hamoo, ye komo ngundilo ingondudu biyomi, ngu ma keyowelo. Ndatelo ngulo, ngu mamana mandega etenggoku, ngu ingondudu kulimmingga, ngunonggo, ombute. Yo, hamoo, ngundilo oni, ngundo enengombo ingootoyi, ene ingoyingododo tetoni, nguno noole yowoosootoyi, enendo yambo mande tewelo ingootenggoku, ngundilo tetetolo ingootenggo. Yo, ene ngundilo telo, nguno nowoondonayimo hamoo teyingongga, ngu woongooni utoni, yoyeni, noole kingo oni ngundilo tunootelo, noolengo gowenayi ogingoyingo yunoyilo ingootenggo. Ene ngundilo mamana mande, ngundo noole hoolooweyelolo,

damoninayi kulimingga, ngu ma woongooni uwa. Hamoo oolengo kini.

3

Anutndo Ngu Ye Kristusdodo Goboolo Kuli Yokutuyelowolo

¹⁻² Anutndo ngu ye Kristusdodo kuli goboolo yokutuyelowolo. Ngulo ngu, yengo nowoondoye ingonduduye bidodo oo Sambono awuno, Anutndo ye yunowelo, ngulo hahangeya oliyi. Sambo endemo, Kristus ngu, enengo yaba bingamidodo, bibiteteku, ngu Anut kandeyi koondosina bingamidodo ootoolo, ngunonggo, ene oo bidodo sobowooweloyi kongga, ngu telo ooloote. Ngulo ngu, yengo nowoondoyi ngu Kristuslo damoni, gome nenengo, ngulo nangge nalu bidodomo ingondudu teya, keyoya oliyi. Ye mela ngalo oo ngulo ma ingondudu ulungga telo oluwelo. ³ Yo, yengo nowoondoye kulimingga, ngu kuli kumoowolo. Yengo kedaye hamoo oolengongga, ngu Kristusdodo goboolo, Anut tanggeyi oolengomo kombitelo oolootenggo. ⁴ Kristusndo ngu noolengo kedaga, suwoo suwoo oluweloyiga, ngulo sembuli. Kootusina ene tunooteweloyi nalunggano, nguno ngu, Anutndo ye nguya bingamiyedodo Kristusdodo goboolo yunowa.

Noole Simoo Bale Keda Tunooteteto

⁵ Ngulo ngu, ye komo nowoondoye kulimingga, ngu enengo mande damoni biyomi ngu bidodo andangeya yokoyi! Ngu oo biyomi ngu ngandilo: bosebalese mande damoni biyomi teweloyi; mande damoni sugabododomu teweloyi;

nowoondoyemonggo bale sungombolo ingolo yoweloyimbolo; nowoondoye bidodo damoni biyomi nangge teweloyi ngulo hahangeweloyi; oni gulalo oo kenomayingoweloyi.* ⁶ Yo, hamoo, Anutndo ngu damoni biyomi bidodo, ngu sanggili ulungga telo ooloote. Ngundilo ngulo, oni ene Anutlo mandeni ma keyootenggoku, ngulo gumi biyomi ulungga yunowa. ⁷ Kulimi ye nguya, ngu oni biyomi ngudodo goboolo endeyolo oluwonggo. Ye nguya ngu mande damoni biyomi, ngu bidodo tewonggori.

⁸ Ene ataga ngu, ye komo ngundilo mande damoni biyomi, ngu bidodo andangeya yokoyi! Ngu ngandilo: sanggili teweloyi damoni, nowoondoye biyomi yelo boguwooweloyi damoni; oniya kootuyesina mande damoni biyomi teweloyi; oniya kootuyesina mande elo yomooyunoweloyi; yengo manggoyemonggo, mande sugabododo biyomi ngu eweloyi damoni ngu tewonggori. Ye komo ngundilo mande damoni biyomi ngu bidodo andangeya yokoyi! ⁹ Ye komo do-booguliye ma ganayelowelo. Ndatelo ngulo, yengo nowoondoye damoni kulimmingga, ngu bidodo kuli andangelo yokowonggori. ¹⁰ Nguno ngu, ye oni keda kuli tunootewonggori. Yo, Anutndo ngu, ene kuli oni kedaga, ngu yeni tunootewolo. Ene suwoo suwoo, ene ko yanggango telo, ye hoolooweyelootoni, enengo damoni, ye komo gome gome ingololootenggo. Ndatelo ngulo, yengo damoniye, ngu komo enengo kilalongo tunootenilo ingoote. ¹¹ Ngundilo ngulo, ataga,

* **3:5:** Ngungga ngu, ebe ganagana anutga, ngulo damoni ngu keyootenggo.

noole Kristusno oni wata gulanangge oolooteto. Ngu ngandilo: noole oni sowe gidalega Yuda oni kini; Girik oni kini; oni goweye yomosiyo-yingo ngu kini; oni goweye ma yomosiyo-yingomu nguya kini; mande bungeyi oowooyingga, ko damoniye oowooyingga, ngulo nguya kini; kingo sulena oni kini; oni enengombo soboyelolo oolootenggo; ngundilo, oni ngu bidodo, Kristusndo yoyeni, wata gulanangge tunootewolo. Yo, Kristus enengombo oni bidodo nowoondoyemo ulo, nguno ooloote.

Noole Komo Nowoondoyi Teweloyi Damoni, Ngu Yowato

¹²⁻¹³ Ngundilo ngulo, Anutndo ngu ye kuli sunggi yeyunootoni, ye enengo oni simoo bale oodoyi, ene yengo nowoondoyi yeloote. Ngulo ngu, ye komo mande damoni ngandilo ngu yoyi. Ye komo oni bidodo nowoondoyi yunoya, gome yomosiyeoyi. Ye komo yengo oowooye okooweloyi ngu yokoya, imakeyingomo ootooya, ngunonggo oni sungomo mande damoni imakeyingo, ngu teyi. Oni sungombo yeno biyomi gula tetoyiga ngu, ye ngulo suwoo suwoo, ene hoolooweyelootoyiga, damoni nenengo ngu tewanggo. Ene ye kewooloyemo nguno, oni gulano, mande gula dobooyibo eneno biyomi gula teyinoyingo tetoningga ngu, asa, ene komo nguno yokoya, enengo mbumbuwanani ngu andangeya kapengo yeyunoni. Ndatelo ngulo, Oo Bidodo Sembuli Sembunaye, ngundo ngu, noolengo mbumbuwanayi kuli andangelo kapengo yeyunoyingo, ngulo ngu, noole nguya

komo oni gulado nooleno biyomi teyunootoni ngu, noole nguya ngu andangelo yokowato. ¹⁴ Nowoondoyi teweloyi damoningga, ngundo ngu damoni sungo gome gidalega ngu bidodo dagayeloote. Ngundilo ngulo, nowoondoyi teweloyi damoningga, ngundo oo damoni gome bidodo gooboolo wetumoolo, ngundo oni gidalega nowoondoyemo hamoo teyingo, ngu yanggango yunowa. ¹⁵ Kristusndo ngu yengo nowoondoye imakeyingo, ngu yunoote. Ngu nowoondoye imakeyingongga, ngundo yengo nowoondoye gome oolengo sobowooya olini. Yo, Anutndo ene ye kuli negoyelowolo. Nguno ngu, ye goweye gulanangge ootoolo, nguno ye nowoondoye imakeyingongga, ngu yowolo. Ngundilo ngulo, ye komo Anutno suwoo suwoo eseteloluwanggo. ¹⁶ Yo, Kristuslo mandeni, ngu komo ye nowoondoye newendemo, nguno hamoo uya olini. Ngulo ngu, yendo ngu komo dobooguliye etuyeloya, nguno ingoyingo gome gome gula gulano gome yomosiyeloyi. Ye ngu komo Anutno ngu, nowoondoyemonggo eseteya, Anutlo yambo bukno yambo ngu utoya, yambo mande teweloyi yambo ngu utoya, ko, yambo Yuka Kundingiyimbo nowoondoyemo yeni tunooteteku, ngu nguya uleyi. ¹⁷ Oo bidodo yendo telo, ngulo mandeno kono nguya tetenggoku, ngu bidodomo, ngu Oo Bidodo Sembuli Yesus oowooyimo, nguno ye komo teyi. Ene oowooyimo, ngunonggo, ye komo Anut Awaye nguno eseteyi.

Kristen Simoongo, Ngulo Mandeni

18 Ye bale, ye ngu komo kamesumooye nowoondoyemo oliyi. Ngu damoningga ngu, Oo Bidodo Sembuli, ngu doongeyimo, gome nenengo oolengo. 19 Ye simoo, ye ngu komo balesumooyembolo nowoondoye yunoya, yendo ene nowoondoye yeyi, ma biyomi yewelo.

20 Ye simooye galo, ye komo oo bidodomo, awanamoyembolo manggoye gome oolengo keyoyi. Ndatelo ngulo, Oo Bidodo Sembuli, ngundo damoni ngundilo, ngulo ingoote. 21 Ye simooyembolo awa awaye, ye komo yengo simooyembolo damoniye, ngu sunggino nangge yoonenen-goyeloyi. Ye ngu sunggiga ngu dagalo ngu, asa, ye enengo nowoondoye yeyi, boguwoolo nowoondoye yeyi biyomi tewanggo.

Ko Onilo Mande, Ko Sobosobo Onilo Mande

22 Ye Kristen kingo ko oni, yendo ngu komo yengo sobosobo oni, ngulo mandeye ngu bidodo keyoyi. Kinitetoni ngu, ye nguno kingo ko ngulo nakayayi nangge teloluwanggo. Ko hamoo tete, eyilo ma telo oluwelo. Kini, ye ngu komo, Oo Bidodo Sembuli, ngulo sosoleya, ngunonggo yengo nowoondoyemonggo nangge komo, ko gome nenengo teyi. 23 Yendo ndawu oo kongga tetenggoku nguno, ye komo nowoondoye bidodo ko ngulo ingoya, ko teyi. Ngu yendo onilo ko ma tetenggo. Kini, yendo ngu Oo Bidodo Sembuli, ngulo koni, tetenggo. 24 Ye ingoyi! Kootusina ngu, Oo Bidodo Sembuli, ngundo yengo ko tewonggoku, ngulo ulini yunowa. Ngu ko uliyingga, ngu ye yunowelo sunggi yetoni ooloote. Ye ngu Kristus, ngulo ko oni telo oolootenggo. 25 Oni ene

oo biyomi teteku ngu, ene biyomingga tewoku, ngulo ulini gumi ngundilo yowa. Yo, hamoo, Anutndo ngu oni simoo bale bidodo damoniye, ngu damoni gulanangge nenengo oolengo, nguno wilikoyelowa.

4

¹ Ngundilo ngulo, ye ko onilo sobosobo oni galo, ye komo nguya damoni gome nenengo oolengo, ngu yengo ko onino teyi. Ye komo nguya ingoyi. Yengo sobosobo oolengo ngu Sambo endemo oolootelo ingootenggo.

Yanggango Yemboongelo, Nguno Gome Nenengo Endeyowato

² Ye ngu komo yemboongeweloyi damoningga, ngu gome dowooyi. Yengo yemboongeyingonga ngu, ye komo gome nenengo ingondudu teya, ngunonggo Anutno eseteyi. ³ Ye komo Anutndo, noole hoolooweyeloni eya, nguya yemboongeyi. Enendo mete noolengo oole yoonenengootoni, noole nguno Kristuslo mandeni, kuli kombiteyingonga, nga yootunolo, elo, oni etuyelowato. Nga mandega, ngalo no noyolo, ya biyomimo noyewonggo. ⁴ Ye komo nolo yemboongetoyi, nguno Anutlo mande kombiteyingo nga yootunolo, we-siyolo onino eweloyi ngu, Anutndo ngu, nondo oo teweloyi ingooteku, ngundilo no komo nenengo tewano.

⁵ Yendo oni Kristus nowoondoyemo hamoo ma teyingo, ngu kewooloyemo ootooya ngu, asa, ye komo Kristuslo Mande Keda Mesalango, nga oolengo eya etuyeloyi. Ye ko teweloyi nalu gula, kingo ma yombuliyowelo. ⁶ Yengo mandeye ngu

suwoo suwoo, gome nenengo sumangeyi oolengo etoyi, oni gidalega nowoondoyemo gome oni oni sanganimonggo, ingowelo ingootenggo. Oni ye sumoo yunolo, ingoweloyi etoyi ngu, asa, mande nenengo gumi ewanggo.

Polndo Tikikas, Onesimas, Elaga Suleyelowolo

⁷ Tikikasndo ngu nondo ko tetenoku, nga bidodo mandeni yeno ewaku ngu. Ene ngu noolengo Kristen doboonayi oolengo, Oo Bidodo Sembuli ngulo ko oni, ko, ene nooledodo konayi goboolo. ⁸ Nondo ene nga oo ngalo suleyootoowe, yeno oolouteku ngu, nguno ngu, ye mete noolengo ingowanggo. Noolendo ndatelo oolootetoku ngu, enendo yengo nowoondoye ngu yeni, yanggango yewa. ⁹ Onesimas ngundo Tikikas, noolengo Kristen doboonayi oolengo, ngu yolo, yeno ombuwaliku ngu. Ndatelo ngulo, Onesimas ngu yengo dobooyega, enendo ngano oo bidodo tunooteteku, ngalo mande mandeni ngu bidodomo etoli, ye ingowanggo.*

Polndo, Kolosi Oni Kambayelolo Mande Soweowolo

¹⁰ Aristakasndo ngu noya ya biyomimo goboolo ulo oolooteloku, ngundo ye kambayeloote. Mak nguyaya, Banabas bulibaliyi, elaga nguyaya, ye kambayelolo mande soweyooteli. Ene yeno oolouya tunootetoningga ngu, ye komo ene yoya, sobowooya kawararangoyi. Ngulo ngu, nondo yengo mande soweyooteno. ¹¹ Yesus, ngu oowooyi gula Yasitas, enendo nguyaya ye

* **4:9:** Onesimas ngu Palimonlo kingo ko oni.

kambayelolo mande suleyoote. Ngu Yuda oni sowengga, ngulo nga oni ngando, ene noya ko goboolo teteto. Yo, ene nolo ko goboolo oni, kewooloyemo ko telo, Anut ngundo simoo bale soboyelooteku damoningga, ngu simoo baleno wesiyo etenggo. Yo, hamoo, ene no gome hooloowenelootoyi, no nowoondone imakewolo.

¹² Epararasndo nguya, ye kambayelolo ete. Ene nguya, ngu yengo oni gula, ene Kristus Yesuslo ko oni. Enendo suwoo suwoo, ye hoolooweyelolo, ko yanggango telo, yemboongelo oolooto. Enendo yengo Anutno yemboongeteku, ngu Anutndo ye yoyeningga, enengo damoni, nenengo ngulo ingooteku, nguno yanggango dikayi, elo koyi telolooto. Yengo nowoondoyemo, ngunonggo, Anutlo ingonduduni damoni ngu bidodo hamoo oolengo ingowanggo. ¹³ Nondo enengo damoni, ngu kenolo, ngulo oni oni telo, ngulo yeno eteno. Enendo yengo ko yanggango oolengo telo, ye hoolooweyelolo, ngunonggo, simoo balelo nguya ko telo, ngunonggo ene Leyodisiya, Hirapolisno, simoo bale oolootenggoku, ngulo koyi tete. ¹⁴ Noolengo doboonayi, Luk, ngu noolengo yomosiyeoyingo oni gome oolengo (Dokta gome), ko, Dimas nguya ye kambayelolo mande eteli.

¹⁵ Yendo nolo kambayeloyingo mandene nga, ngu nolo dobooguline Leyodisiya endemo oolootenggoku, ngu nguya yunoyi. Nimba, Kristen balega nguya, ko, Anutlo simoo bale enendo yano gooboolo yambo mande telo oolootenggoku, ngu nolo mande nga yunootoyiga, ene nguya kandangeya ingoyi.

¹⁶ Yendo mandene nga kandangeya, ingoya

ngu, asa, ye komo soweyootoyiga, Leyodisiyano, Kristen simoo bale oolootenggoku, nguno nguya, ooloutoningga ngu, ene nguya kandangelo ingowanggo. Ngundilo nangge, nolo so uyi Leyodisiya simoo bale yunootoowe ngu, ye nguya kandangelo ingowanggo. ¹⁷ Yendo Akipasno ngandiya eyi. Ge komo ingondale teya, Oo Bidodo Sembuli, ngulo koningga, nguno ge sunggiyowoku, ngu gome nenengo oolengo teya, temuko, eya eyilo ewolo.

¹⁸ No Pol, no nenengombo, ngu ye kambayelolo mande nga nakangolo, yengo soweyooteno. Ye ngu komo nolo ingondudu teyi! No ngu ya biyomimo oolootenoku nga! Anutlo sumangeni, ngu yeya olini. Ngu hamoo.

Anutlo Sumange Mande Keda
The New Testament in the Karo Dialect of the Rawa
Language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Karo long Niugini

copyright © 2001 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Karo (Rawa) (Rawa)

Dialect: Karo

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-09-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

7f046ea9-a034-5c64-a5df-39d92fed8ae7